

УДК 746.3+745.52](477/53)(091)

DOI <https://doi.org/10.33989/2519-8254.2020.8.239446>

ORSID 0000-0002-8339-4118

ORSID 0000-0002-1563-9873

ДОСЯГНЕННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ЦЕНТРУ ВИШИВКИ І КИЛИМАРСТВА В РЕШЕТИЛІВЦІ: ІСТОРИЧНІ ВІХИ Й ПЕРСПЕКТИВИ

Микола Близнюк,

доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії і методики технологічної освіти
Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;

Надія Вакуленко,

аспірантка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

У статті охарактеризовано витoki і перспективи діяльності Всеукраїнського центру вишивки і килимарства в м. Решетилівка Полтавської області, створення якого сприяє реалізації державної політики в галузі культури, забезпечує основи відродження та збереження традицій вишивки і килимарства як найстарішого художнього ремесла України, оскільки сьогодні в Україні існує проблема обізнаності населення про елементи нематеріальної культурної спадщини, причиною чого є брак інформаційних джерел, комунікаційних технологій та просвітницьких заходів відповідної тематики, а також недостатня мотивація дослідження цих питань.

Акцентовано, що на сучасному етапі розвитку суспільства у світовому культурному просторі відбуваються значні й важливі зміни, пов'язані зі всеохоплюючим процесом глобалізації, під тиском якої зникають мови, забуваються і втрачаються традиції, послаблені локальні культури знаходяться на межі зникнення. Традиційні галузі української культури сприяють збереженню національної ідентичності, є консолідуючим чинником у процесі розвитку нації, а також важливою складовою економічного розвитку держави.

Підкреслено, що зусиллями талановитих людей, які складають культурний осередок Решетилівщини, технологію вишивки «білим по білому» в 2017 році було внесено до Національного реєстру збереження нематеріальної культурної спадщини України, а в 2018 році – також і «традиції рослинного килимарства» Решетилівки. 3 жовтня 2018 року відповідно Постанови Кабінету Міністрів України № 987 створено державну неприбуткову установу «Всеукраїнський центр вишивки та килимарства» в м. Решетилівці на базі колишньої фабрики; цей центр вишивки та килимарства є культурно-просвітницьким, мистецьким, науково-дослідним закладом, що належить до сфери управління Міністерства культури України.

У майбутньому заплановано дослідження історії славетних українських родів, династій, окремих майстрів вишивки, килимарства, ткацтва, видання мистецьких періодичних видань, наукових праць про народні художні промисли вишивальної та килимарської спадщини; участь у підготовці наукових кадрів – дослідників ремесел, музеєзнавців, культурологів, учителів технологій; виготовлення виробів і сувенірної продукції, оздоблених художньою національною вишивкою (одяг, інтер'єрно-обрядові тканини, головні убори, столовий та постільний асортимент), виготовлення килимових виробів та виробів художнього ткацтва.

Ключові слова: *учителі технологій, Всеукраїнський центр, вишивка, килимарство, нематеріальна культурна спадщина, просвітницькі заходи, підготовка фахівців.*

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні існує проблема низької обізнаності населення про елементи нематеріальної культурної спадщини народу, причиною якої,

зокрема, є брак інформаційних джерел, комунікаційних технологій та просвітницьких заходів відповідної тематики, а також недостатня мотивація дослідження цих питань, зокрема, для забезпечення професійної підготовки фахівців та вчителів технологій.

Нематеріальна культурна спадщина має тісний взаємозв'язок з етнічною культурою, що вбирає в себе самобутні, неповторні традиції кожного народу, який населяє певну територію (Бережна, 2012). Так, культура українців переплітається з культурою інших народностей, наприклад, греків, кримських татар, поляків, угорців, румун, німців, євреїв тощо, специфіка якої проявляється в рамках певної території (області, району, села). Обряди, фольклор, хореографічне мистецтво, ремесла й промисли виявляються обрамленими локальною специфікою, що надає їм особливу привабливість. Етнічна й етномісцева специфіка піддалася нівелюванню при переході від традиційної культури до сучасної індустріальної, затвердився уніфікований спосіб життя й пов'язані з ним традиції (Аксьонова, 2020). «У сучасних умовах активізації глобалізаційних процесів набувають гострої актуальності питання відродження, популяризації та примноження кращих народних традицій», – зазначає професор В. Титаренко. До таких в Україні належить, зокрема вишивальне мистецтво як невід'ємна складова історії та культури українського народу. Молоді потрібно розуміти, що важливо не загубити свою національну приналежність, ознаки етнокультури. Тому необхідно зберігати, відтворювати та передавати підрастаючому поколінню набуті знання наших предків, виховувати їх на основі національно-культурних традицій (Титаренко, 2019).

Регіони України мають лише їм притаманні автентичні особливості та культурні традиції. Але склалася ситуація, що ці традиції зовсім не відомі у світовому масштабі через відсутність українських об'єктів у Всесвітніх списках культурної спадщини, якими опікується ЮНЕСКО і які є відомими туристичними центрами Європи та Світу (Дутчак, 2017). Це сталося через відсутність комунікації між майстрами народного мистецтва (які створюють художні твори), музейниками (які зберігають ці твори), вищими навчальними закладами (які готують фахівців відповідних спеціальностей, зокрема менеджерів міжнародного туризму, фольклористів, культурологів, учителів технологій), ЗМІ (які інформують громадськість про унікальність культурної спадщини).

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Питання нематеріальної культурної спадщини її використання у підготовці фахівців та вчителів технологій актуалізується і стає проблематикою багатьох наукових досліджень як вітчизняних (Поливач, & Руденко, 2012; Тонких, & Франчук, 2018), так і зарубіжних дослідників (Prot, 1989; Кирюшина, 2011; Meissner, 2017). Зокрема, цій темі присвячені публікації О. Мельничук, В. Василенко, Г. Андреса, Л. Троєльнікової, які вивчають дане питання з організаційної сторони, з точки зору діяльності країн ближнього зарубіжжя та зв'язку нематеріальної культурної спадщини з музейною справою.

Окремі аспекти дослідження і збереження нематеріальної культурної спадщини різних етнографічних груп зустрічаємо у працях, присвячених історичним, теоретичним і прикладним питанням українського народного декоративно-прикладного мистецтва та сучасного етнотрипарту. Зокрема, це наукові праці Є. Антоновича, В. Бутенка, Р. Захарчук-Чугай, Т. Кари-Васильєвої, Ю. Лащука, Л. Оршанського, Г. Сагач, О. Соломченка, М. Станкевича, В. Тименка, Б. Тимківа, В. Титаренко, І. Черкесової, В. Щербака та ін.

Мета статті – аналіз досягнень вітчизняного досвіду реалізації проєктів з охорони об'єктів нематеріальної культурної спадщини на прикладі Всеукраїнського центру вишивки та килимарства в Решетилівці Полтавської області, виявлення тенденцій включення об'єктів до списку нематеріальної культурної спадщини та можливостей України в цьому питанні, використання цих даних у процесі професійної підготовки вчителів технологій.

Виклад основного матеріалу. Важливість нематеріальної спадщини закріплено в Національній доповіді «Цілі Сталого Розвитку: Україна», де сформовано бачення орієнтирів досягнення Україною Цілей Сталого Розвитку (ЦСР), які були затверджені на Саміті ООН зі

сталого розвитку у 2015 році. Було розроблено національну систему ЦСР (86 завдань національного розвитку та 172 показники для їх моніторингу), що забезпечить міцну основу для подальшого планування розвитку України та моніторингу стану досягнення ЦСР. Українська національна культура багата на нематеріальну культурну спадщину. Тому гостро в умовах сьогодення стоїть питання про її збереження, популяризацію та відродження як головний меседж збереження національної ідентичності.

Підкреслимо, що українські об'єкти нематеріальної історико-культурної культурної спадщини відображають збережену етнокультурну самобутність етнорегіонів України: Буковини, Гуцульщини, Бойківщини, Покуття, Опілля, Закарпаття, Волині, Поділля, Слобожанщини тощо. Наявність збереженої автентики та її більш активне використання може підвищити конкурентні переваги українських соціокультурних послуг на світовому ринку та зростання внутрішнього попиту. Одночасно такі процеси сприятимуть відродженню та збереженню етнокультурної самобутності представників всіх етногруп України та її нащадків (Стецюк, 2012).

Як кожна людина наділена певним природнім даром, так і кожен край вирізняється не лише географічним розташуванням, чарівністю природи, а й мистецькою спрямованістю. Приміром, у Решетилівці Полтавської області ще здавна займалися декоративно-прикладним мистецтвом, а в XIX столітті це багате на різні історичні події містечко офіційно стало одним із центральних осередків вишивки, килимарства і ткацтва. Спочатку тут була створена промислова майстерня, а в 1905 році Полтавське земство заснувало артіль «Троянда», яка працювала на місцевій сировині. Натуральна продукція користувалася попитом, тож підприємство розширювалося. Скарбницею художніх народних промислів у радянський період стала фабрика імені Клари Цеткін; у 1937 році було створено школу майстрів художніх промислів, яка «переросла» в професійно-технічне училище № 28, нині ж це художній професійний ліцей. Сюди приїжджали і приїжджають навчатися учні з усіх областей України.

Решетилівка славилася і славиться своїми талановитими майстрами вишивки і килимарства й тепер. Тут найбільше побутує особлива та знана у світах технологія вишивання – «білим по білому». До речі, назва міста нібито й пішла від одного зі способів виконання вишивки: створюючи виріб, майстрині «решетили» тканину. Саме тутешні митці стали основоположниками і славнозвісного решетилівського килима з рослинним орнаментом (Вакуленко, 2019).

Традиційні галузі української культури сприяють збереженню національної ідентичності, є консолідуючим фактором у процесі формування нації, а також важливою складовою економічного розвитку держави. Зусиллями незвичайно талановитих людей, які складають культурний осередок Решетилівщини, технологію вишивки «білим по білому» м. Решетилівки в 2017 році було внесено до Національного реєстру збереження нематеріальної культурної спадщини України, а в 2018 році до Національного реєстру внесено також «традиції рослинного килимарства» Решетилівці. 3 жовтня 2018 року відповідно Постанови Кабінету Міністрів України №987 створено державну неприбуткову установу «Всеукраїнський центр вишивки та килимарства» в м. Решетилівка на базі колишньої фабрики ім. К. Цеткін. Всеукраїнський центр вишивки та килимарства (далі Центр) є культурно-просвітницьким, мистецьким, науково-дослідним закладом культури, що належить до сфери управління Міністерства культури України (Рацібарська, 2018).

«Створення Всеукраїнського центру вишивки та килимарства стало надзвичайно важливим кроком у подальшому розвитку нової моделі культури, яка має поєднувати автентичні національні риси творчості зі світовим та загальноєвропейським контекстом. Відродження та збереження традицій килимарства та унікальної вишивки, які є найстарішими художніми ремеслами, заохоченням креативного підприємництва, має великий стратегічний потенціал для сталого і комплексного зростання всієї країни в цілому. Україна є країною, яка володіє великими можливостями, а її історична та культурна спадщина є колосальним ресурсом розвитку. Міністерство культури України активно

працює в напрямку розвитку креативних індустрій і формування умов для креативної економіки. Наша мета – підтримати ініціативність, творчість, розвиток художніх ремесел і забезпечити сприятливі умови для їх розвитку», – наголосив колишній Міністр культури України Євген Нищук (Першевлук, 2018).

Колишня фабрика стає потужним Арт-хабом, тобто комфортною локацією для творчих людей, де проводитимуться різні мистецькі заходи, семінари, майстер-класи. У одному з виробничих цехів, який має необхідні розміри для розміщення великих килимових станків, розташовується майстерня для реконструкції і виготовлення ексклюзивних зразків килимів, а на другому поверсі цієї будівлі облаштовують велику виставкову залу, де представлятимуться найкращі зразки етнічних строїв різних регіонів України. На третьому поверсі сусідньої будівлі, яка з'єднана переходом, планується розмістити гуртожиток. В інших – будуть майстерні для вишивання та для ткацьких станків (на них відновлюватимуть і полтавську плахту). Тут також знаходиться приміщення для навчання людей з інклюзією та осіб з інвалідністю, конференц-зал, склади для сировини, гаражі. Всеукраїнський центр вишивки та килимарства є культурно-просвітницьким, мистецьким, науково-дослідним закладом культури, тож тут також діятимуть науково-методичний центр, наукова бібліотека, видавничий відділ.

Найголовніше завдання, над яким уже зараз активно працюють співробітники Центру – виготовлення унікальної високохудожньої колекції килимів та вишитих виробів за взірцями старих сорочок, малюнків, технік різних регіонів України для створення потужної виставкової зали, з метою збереження найстаріших художніх ремесел України та сприяння розвитку туризму (Рацбарська, 2018). Оскільки Всеукраїнський центр вишивки та килимарства створений на полтавській землі, майстри взяли за відтворення вишиванок з полтавським орнаментом, особливість якого полягає в пастельності кольорів і, безперечно, знаменитих решетилівських вишиванок «білим по білому». Для цього потрібно чимало часу. Наприклад, щоб вишити чоловічу сорочку необхідно в середньому місяць, жіночу блузку – три місяці. Все залежить від складності wzору. Так, один рушник, який став справжнім витвором мистецтва, вишивали півроку.

Створення Всеукраїнського центру вишивки та килимарства стає основою для нового проекту туристичного спрямування, в якому будуть тісно співпрацювати три потужних осередки художнього промислу: Опішня (гончарство) – Решетилівка (вишивка та килимарство) – Петриківка (петриківський розпис).

Завдяки народним майстрам та вишивальним осередкам Полтавщини прадавнє мистецтво не втрачає своєї значущості та цінності і в наш час. Українська вишивка діє на серце кожного з нас своїми чарами рідної стихії і є живущим бальзамом, який сповнює нас споконвічною могутньою силою українського народу. Найголовнішим є те, що «сучасна вишивка зберігає свій духовний світ і доводить, що народне мистецтво – це велике надбання української культури» (Титаренко, 2019).

Центр працює над подальшим просуванням елементів нематеріальної культурної спадщини України – «Технологія вишивки білим по білому» (у Національному переліку з 2017 року) і «Традиції рослинного килимарства м. Решетилівка» (у Національному переліку з 2018 року) до Репрезентативного списку ЮНЕСКО як всесвітніх надбань людства (Вакуленко, 2019).

З цього приводу проведено низку заходів. Про етапи підготовчої роботи широко поширюється інформація у місцевих та регіональних засобах масової інформації, а також мережі Інтернет. Міжнародне визнання, відповідно до положень Конвенції ЮНЕСКО, тобто, входження до Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства, є непростим і нелегким завданням, що передбачає дотримання чітко встановлених процедур. За участю митців Центру – носіїв елементу, у серпні 2020 року відбувся семінар, на якому було схвалено план роботи і обговорено важливі для носіїв і громади питання. Семінар організував Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Полтавської облдержадміністрації. Комунікацію та модерування процесу на установчому

семінарі отримала робоча група у складі носіїв елементу та зацікавлених осіб. Всеукраїнський центр вишивки та килимарства займається організаційно-комунікаційною роботою. У грудні 2020 р. у Всеукраїнському центрі вишивки та килимарства проведено круглий стіл в режимі онлайн з питань просування елемента нематеріальної культурної спадщини «Технологія вишивки «білим по білому» селища Решетилівка до Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО. Варто зазначити, що роботу в цьому напрямі розпочато ще в 2015 році. І як результат – даний елемент, відповідно до Наказу Міністерства культури України від 29.06.2017 № 561, внесено до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України із подальшим просуванням до Міжнародного списку ЮНЕСКО. На засіданні було зроблено акцент на участі громади, яка є носієм елементу НКС «Технологія вишивки білим по білому», в інвентаризації та просуванні елемента та обговорено подальші кроки в цьому напрямку. Йшлося про огляд публічного опитування щодо просування елемента до Репрезентативного списку ЮНЕСКО та процес інтерв'ювання носіїв, а також про підготовку історичної довідки про елемент.

Наступним кроком у 2021 р. стало інтерв'ювання носіїв елемента щодо його особливостей, охорони, збереження, а також відповідальності, яка настане після включення елемента до Репрезентативного списку ЮНЕСКО. Заходи проводили за консультативної допомоги заступниці директора Центру розвитку «Демократія через культуру» (організація акредитована у ЮНЕСКО з питань нематеріальної культурної спадщини), національної експертки з нематеріальної культурної спадщини Валентини Дем'ян. Відбулася фото і відеофіксація елемента. Ряд цікавих моментів були зафіксовані на фото й відеоплівку у Всеукраїнському центрі вишивки та килимарства і художньому професійному ліцеї. Дуже важливим для ЮНЕСКО є факт передачі елемента від покоління до покоління, від учителя до учня, від мами до дочки, від бабусі до внучки. Ці моменти також знайшли своє відображення у фото та відеоматеріалах. Робота проводилася за сприяння Полтавської обласної державної адміністрації, зокрема Департаменту культури і туризму, особисто керівника Департаменту Ірини Удовіченко, та Полтавської обласної ради.

Центр займається й науковою діяльністю, зокрема, працює над розв'язанням таких наукових проблем, як: генезис і еволюція вишивки та килимарства на території сучасної України; еволюція орнаменту, інструментів і технології виконання вишивки та килимарства; систематизація давніх зразків вишивки та килимарства, їх аналіз та інтерпретація; тенденції сучасного розвитку мистецтва вишивки і килимарства; особливості складання і розвиток професійної обрядовості майстрів; мистецтвознавчий аналіз творів вишивки та килимарства; складання картографічного «Атласу української вишивки та килимарства».

У вересні 2019 р. на базі Центру відбулося виїзне спільне засідання кафедри теорії та методики технологічної освіти, кафедри основ виробництва та дизайну факультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка на тему «Минуле, сьогодення та майбутнє – у традиціях українського народу».

Викладачі вишу та працівники Центру обговорили стратегію подальшої співпраці. Аспекти взаємодії окреслили завідувач кафедри, доктор педагогічних наук, професор Андрій Цина, доцент кафедри основ виробництва та дизайну Ігор Савенко. Особливу увагу акцентували на тому, що кількість ремесел в Україні величезна. Втім, для Полтавщини характерна саме вишивка, зазначає декан факультету технологій та дизайну Валентина Титаренко: «Якщо говорити про XIX століття, на Полтавщині художніх майстерень було аж 21. Жінки виконували найрізноманітніші речі. Але тоді не було фарбованих ниток. Було лише полотно. А жінки завжди хотіли прикрасити свій одяг. Тому виникла вишивка «білим по білому». Маємо навчальні програми, посібники, за якими навчаємо студентів українській народній і полтавській традиційній вишивці, бо білим по білому – це вже традиція» (Титаренко, 2020).

Учасники заходу ознайомилися із приватною колекцією робіт українського народного строю старшого наукового співробітника Центру, члена Національної спілки майстрів народного мистецтва, етнолог Юрія Мельничука. Викладачі університету мали змогу зустрітися та поспілкуватися зі своїми колишніми випускниками, а нині працівниками центру Олександром Вакуленком і Вікторією Шкляр, з якими вони постійно підтримують зв'язки.

Поряд із мистецькою та науковою діяльністю проводиться культурно-просвітницька робота. У Всеукраїнському центрі вишивки та килимарства постійно проходять (у 2020 та 2021 р. – з дотриманням карантинних вимог) майстер-класи, мистецькі заходи. Звичною є участь у різних творчих заходах місцевого, обласного, Всеукраїнського значення. У 2019 р. регулярно влаштовували конкурси, читали тематичні лекції та ін. для дітей та пенсіонерів. З метою популяризації народних художніх ремесел працівники Центру взяли участь у фестивалях майстрів народної творчості м. Глухів (липень 2019 р.), «СливаФЕСТ» Опішня (вересень 2019 р.), «Петриківський дивоцвіт-2019», Всеукраїнському фестивалі мод Fashion show «TOP POINT-2019», де провели показ колекції, XVII Всеукраїнському семінарі-практикумі з питань символіки та семантики в українській народній культурі в м. Одеса (жовтень 2019 р.). Також на запрошення громад міст Гребінки та Кобеляк проведено майстер-класи і лекції для вчителів та учнів. Наукові співробітники Центру прочитали дві лекції на відповідну тематику для місцевих жителів. У листопаді 2019 року Центр відвідали учасники V Міжнародного конгресу «Європейський вектор розвитку українського етнодизайну», ознайомилися із творчими та науковими здобутками установи за рік існування, планами на майбутнє. Митці Центру в експертному форумі «Кременчук текстильний» провели майстер-класи, представили виставку килимових та вишитих виробів (серпень 2020 р.); керівник Центру взяла участь у програмі «По суті з Біленьким», яка звучала в ефірі Решетилівського радіо #ReLife911fm (вересень 2020 р.).

Всеукраїнський центр вишивки і килимарства організував та провів мистецький захід «Леонід Товстуха – класик Решетилівського килимарства», приурочений 90-річчю пам'яті народного художника України, лауреата Національної премії ім. Т. Шевченка (листопад 2020 р.).

У 2021 році з робочим візитом у Всеукраїнському центрі вишивки та килимарства побувала заступник Міністра культури та інформаційної політики України Лариса Петасюк, перший заступник Голови Державного агентства розвитку туризму України Кирило Домбровський, в.о. генерального директора Директорату книговидання та креативних індустрій вище зазначеного Міністерства Анастасія Образцова, голова Офісу розвитку креативних індустрій при Міністерстві Уляна Хром'як та експерт з юридичних питань Офісу розвитку креативних індустрій при Міністерстві Євген Романенко з метою вироблення шляхів подальшого розвитку Центру, а також шляхів поживлення туристичних потоків до Решетилівки.

У Центрі створені умови для підвищення кваліфікації та творчої активності майстрів народних художніх промислів. Багато цікавого і корисного, чимало інформації для розширення кругозору з народних ремесел, новини Всеукраїнського центру вишивки і килимарства та загалом у галузі мистецтва можна дізнатися на сторінці загальнодоступної групи «Всеукраїнський центр вишивки» (понад 5000 поширень та власних публікацій). До групи постійно додається все більше і більше учасників. З вишивкою «білим по білому» можна познайомитися на сторінці «Решетилівська вишивка білим по білому» (створена у 2021 р.).

Як зазначалося на Урядовому порталі: «Утворення Всеукраїнського центру вишивки та килимарства сприятиме реалізації державної політики в галузі культури та забезпечить належний рівень для відродження та збереження традицій вишивки та килимарства, як найстаріших художніх ремесел» (Першевлук, 2018).

Висновки. Всеукраїнський центр вишивки та килимарства є культурно-просвітницьким, мистецьким, науково-дослідним закладом культури, що активно пропагує та популяризує самобутню нематеріальну культурну спадщину України.

Наступним кроком, який планує зробити Центр є просування згаданих двох елементів (традиції рослинного килимарства та технології виконання вишивки «білим по білому») до Міжнародних списків ЮНЕСКО. Створюючи свої неперевершені вироби колектив Всеукраїнського центру вишивки та килимарства робить світ яскравішим та нагадує якою чудовою та вражаючою є наша країна зі своїми традиціями, культурою та історією.

У майбутньому заплановано дослідження історії славетних українських родів, династій, окремих майстрів вишивки, килимарства, ткацтва, видання мистецьких періодичних видань, наукових праць про народні художні промисли вишивальної та килимарської спадщини; участь у підготовці наукових кадрів – дослідників ремесел, музеєзнавців, культурологів, учителів технологій; виготовлення виробів і сувенірної продукції, оздоблених художньою національною вишивкою (одяг, інтер'єрно-обрядові тканини, головні убори, столовий та постільний асортимент), виготовлення килимових виробів та виробів художнього ткацтва.

ЛІТЕРАТУРА

- Аксьонова, Н. В. (2020). *Потенціал нематеріальної культурної спадщини в умовах глобалізації: стан і перспективи*. Взято з http://www.geolgt.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=314&Itemid=84&lang=uk.
- Бережна, Ю. М. (2012). Нематеріальна культурна спадщина ЮНЕСКО: поняття, тенденції, український вимір. *Географія та туризм*, 23, 93-100. Взято з http://nbuv.gov.ua/UJRN/gt_2012_23_18.
- Босик, З. О. (2015). *Нематеріальна культурна спадщина: виявлення, ідентифікація, документування, звітність: Науково-методичні рекомендації*. Київ: Логос.
- Вакуленко, Н. В. (2019). *Всеукраїнський центр вишивки та килимарства*. Взято з <https://www.facebook.com/pg/VSEUKRAINSKYITSENTR/posts/>.
- Дутчак, О. І. (2017). Нематеріальна культурна спадщина ЮНЕСКО в Україні: перспективи використання в індустрії туризму. *Карпатський край*, 1, 165-170. Взято з http://nbuv.gov.ua/UJRN/kkr_2017_1_17.
- Кирюшина, Ю. В. (2011). Нематеріальное культурное наследие – актуальное понятие современности. *Известия Алтайского государственного университета*, 1(2 (70)). С. 244-247.
- Першевлук, В. В. (2018). Нові робочі місця – на Полтавщині відкриють «Всеукраїнський Центр вишиванки та килимарства». Взято з <https://www.0532.ua/news/2177027/novi-roboci-misca-na-poltavsini-vidkriut-vseukrainskij-centr-visivanki-ta-kilimarstva>.
- Поливач, К. А., & Руденко, Л. Г. (Ред.). (2012). *Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України*. Київ: Інститут географії НАН України.
- Рацибарська, Ю. (2018). *На Полтавщині відкрили Всеукраїнський центр вишивки та килимарства*. Взято з <https://www.radiosvoboda.org/a/news-na-poltavshchyni-vidkryly-vseukrainskyu-center-vyshivky/29949893.html>.
- Стецюк, В. В., Пазинич, В. Г., & Ткаченко, Т. І. (2012). *Природна та етнокультурна спадщина України: новітні дослідження*. Київ: Вища школа.
- Титаренко, В. П. (2019). Полтавська традиційна вишивка. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 4, 83-87.
- Титаренко, В. П. (2020). У педагогічному університеті кожного можуть навчити полтавській вишивці. Взято з <https://np.pl.ua/2020/11/u-pedahohichnomu-universyteti-kozhnoho-mozhut-navchyty-poltavs-kiy-vyshivtsi/>.
- Тонких, О. Г., & Франчук, А. Р. (2018, жовтень). *Роль інформаційно-комунікаційних технологій у збереженні нематеріальної культурної спадщини*, Тези доповідей II Міжнар. наук.-практ. конф.-фестивалю: Нематеріальна культурна спадщина як сучасний туристичний ресурс: досвід, практики, інновації (с. 278-279) Київ: Вид. центр КНУКіМ.
- Meissner, M., Lira, S., Amoêda, R., & Pinheiro, C. (Eds.) (2017, September). *The Valorisation of Intangible Cultural Heritage: Intangible Cultural Heritage as Cultural Capital in Sustainable Development, Sharing Cultures: Conference* (p. 295-303). Barcelos.

Prott, L. U. (1989). Problems of Private International Law for the Protection of the Cultural Heritage, *Recueil des Cours. Hague: Academic de Droit*, 217, 224-317.

REFERENCES

- Aksonova, N. V. (2020). *Potentsial nematerialnoi kulturnoi spadshchyny v umovakh hlobalizatsii: stan i perspektyvy [The potential of intangible cultural heritage in the context of globalization: status and prospects]*. Retrieved from http://www.geolgt.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=314&Itemid=84&lang=uk [in Ukrainian].
- Berezhna, Yu. M. (2012). Nematerialna kulturna spadshchyna YuNESKO: poniattia, tendentsii, ukraïnskyi vymir [Intangible cultural heritage of UNESCO: concepts, trends, Ukrainian dimension]. *Geography and Tourism*, 23, 93-100. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/gt_2012_23_18 [in Ukrainian].
- Bosyk, Z. O. (2015). *Nematerialna kulturna spadshchyna: vyavleniia, identyfikatsiia, dokumentuvannia, zvitnist: Naukovo-metodychni rekomendatsii [Intangible cultural heritage: identification, identification, documentation, reporting: Scientific and methodological recommendations]*. Kyiv: Lohos [in Ukrainian].
- Dutchak, O. I. (2017). Nematerialna kulturna spadshchyna YuNESKO v Ukraini: perspektyvy vykorystannia v industrii turyzmu. *Karpatskyi krai*, 1, 165-170. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/kkr_2017_1_17 [in Ukrainian].
- Kiriushina, Iu. V. (2011). Nematerialnoe kulturnoe nasledie – aktualnoe poniatie sovremennosti [Intangible cultural heritage – a relevant concept of our time]. *Izvestiia of Altai State University*, 1 (2 (70)), 244-247 [in Russian].
- Meissner, M., Lira S., Amoêda R., & C. Pinheiro (Eds.) (2017, september). The Valorisation of Intangible Cultural Heritage: Intangible Cultural Heritage as Cultural Capital in Sustainable Development., *Sharing Cultures: Conference* (pp. 295-303). Barcelos [in English].
- Persheviuk, V. V. (2018). *Novi robochi mistsia – na Poltavshchyni vidkryiut «Vseukrainskyi Tsentr vyshyvanky ta kylymarstva» [New work mice – in the Poltava region, the All-Ukrainian Center for Vyshyvanka and Kilimarstvo will be displayed]*. Retrieved from <https://www.0532.ua/news/2177027/novi-roboci-misca-na-poltavsini-vidkryiut-vseukrainskij-centr-visivanky-ta-kilimarstva> [in Ukrainian].
- Polyvach, K. A. & Rudenko, L. H. (Ed.). (2012). *Kulturna spadshchyna ta yii vplyv na rozvytok rehioniv Ukrainy [Cultural slump and it injected into the development of regions of Ukraine]*. Kyiv: Instytut heohrafii NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Prott, L. U. (1989). Problems of Private International Law for the Protection of the Cultural Heritage, *Recueil des Cours. Hague: Academic de Droit*, 217, 224-317.
- Ratsybarska, Yu. (2018). *Na Poltavshchyni vidkryly Vseukrainskyi tsentr vyshyvky ta kylymarstva [The All-Ukrainian Center for Embroidery and Kilimarstvo was opened in Poltava region]*. Retrieved from <https://www.radiosvoboda.org/a/news-na-poltavshchyni-vidkryly-vseukrainskyy-center-vyshyvky/29949893.html> [In Ukrainian].
- Stetsiuk, V. V., Pazynych, V. H., & Tkachenko, T. I. (2012). *Pryrodna ta etnokulturna spadshchyna Ukrainy: novitni doslidzhennia [Natural and ethnocultural decline of Ukraine: new developments]*. Kyiv: Vyshcha shkola [in Ukrainian].
- Tonkykh, O. H., & Franchuk, A. R. (2018, zhovten). *Rol informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u zberezheni nematerialnoi kulturnoi spadshchyny [The role of information and communication technologies in the preservation of intangible cultural heritage.]*, Proceedings of the International Scientific Conference: Nematerialna kulturna spadshchyna yak suchasnyi turystychnyi resurs: dosvid, praktyky, innovatsii [Intangible cultural heritage as a modern tourist resource: experience, practices, innovations] (pp. 278-279). Kyiv: Vyd. tsentr KNUKiM [in Ukrainian].

- Tytarenko, V. P. (2019). Poltavska tradytsiina vyshyvka [Poltava traditional embroidery]. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 4, 83-87 [in Ukrainian].
- Tytarenko, V. P. (2020). *U pedahohichnomu universyteti kozhnoho mozhut navchyty poltavskii vyshyvtsi* [At the Pedagogical University everyone can be taught Poltava embroidery]. Retrieved from <https://np.pl.ua/2020/11/u-pedahohichnomu-universyteti-kozhnoho-mozhut-navchyty-poltavs-kiy-vyshyvtsi/> [in Ukrainian].
- Vakulenko, N. V. (2019). *Vseukrainskyi tsentr vyshyvky ta kylymarstva* [All-Ukrainian center of embroidery and carpet weaving.]. Retrieved from <https://www.facebook.com/pg/VSEUKRAINSKYITSENTR/posts/> [in Ukrainian].

ACHIEVEMENTS OF THE ALL-UKRAINIAN CENTER OF EMBROIDERY AND CARPET WEAVING IN RESHETYLIVKA: HISTORICAL MILESTONES AND PROSPECTS

Mykola Blyzniuk,

doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor of the Department of Theory and Methods of Technological Education of Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University;

Nadiia Vakulenko,

postgraduate Student of Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University.

The article describes the origins and prospects of the All-Ukrainian Center for Embroidery and Carpet Making in Reshetylivka, Poltava region. Its creation contributes to the implementation of state policy in the field of culture and provides the basis for the revival and preservation of embroidery and carpet weaving traditions as the oldest artistic craft. There is a problem of public awareness of the elements of intangible cultural heritage. The reason is the lack of information sources, communication technologies, and educational activities on relevant topics, as well as insufficient motivation to study these issues.

It is emphasized that at the present stage of development of society in the world cultural space, there are significant changes associated with the comprehensive process of globalization, under the pressure of which languages disappear, traditions are forgotten and lost, weakened local cultures are on the verge of extinction. Traditional branches of Ukrainian culture contribute to the preservation of national identity, are a consolidating factor in the development of the nation, as well as an essential component of economic development.

It is emphasized that due to the efforts of talented people, who make up the cultural center of Reshetylivka, the technology of «white-on-white embroidery» in 2017 was included in the National Register of Intangible Cultural Heritage of Ukraine, and «traditions of plant carpet weaving» of Reshetylivka was also included in the National Register of Intangible Cultural Heritage of Ukraine in 2018. On October 3, 2018, in accordance with the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 987, the state non-profit institution «All-Ukrainian Center of Embroidery and Carpet Making» was established in Reshetylivka on the basis of a former factory; this center of embroidery and carpet weaving is a cultural, educational, artistic, and research institution of culture, which belongs to the sphere of management of the Ministry of Culture of Ukraine.

In the future, it is planned to study the history of famous Ukrainian families, dynasties, individual masters of embroidery, carpet weaving, weaving, publishing periodicals, scientific works on folk arts and crafts of embroidery and carpet heritage; participation in the training of scientific staff, in particular, craft researchers, museum specialists, culturologists, technology teachers; production of products and souvenirs decorated with artistic and national embroidery (clothing, interior, and ceremonial fabrics, hats, table and bedding accessories), manufacturing of carpets and artistic weaving products.

Keywords: teachers of technologies, All-Ukrainian center, embroidery, carpet weaving, intangible cultural heritage, educational activities, specialist training.

Надійшла до редакції 29.07.2020 р.